

Innehåll

1	Viktiga iakttagelser	1
2	Temabedömningens bakgrund	2
3	Uppläggnings av verksamheten	3
3.1	Personresurser	3
3.2	Förvaringsinstitutets oberoende	4
4	Förvaringsinstitutens uppgifter	5
4.1	Tillsynsplanering	5
4.2	Uppgifter i samband med teckning och inlösen	6
4.3	Uppgifter i samband med värdering av andelar	8
4.4	Uppgifter i anslutning till övervakningen av penningflöden	8
4.5	Dokumentering av tillsynsiakttagelser	9
5	Fortsatta åtgärder	10

1 Viktiga iakttagelser

Det viktigaste iakttagelserna i temabedömningen är:

- Finlands marknad för förvaringsinstitut är mycket centraliserad (läget 30.11.2018):
 - o Förvaringsinstitutstjänster tillhandahålls av tio förvaringsinstitut, av vilka två erbjuder förvaringsinstitutstjänster enbart för alternativa investeringsfonder. Placeringsfondernas tillgångar (AUM = assets under management) uppgick till 101,3 miljarder, av vilka 79 procent förvaras i tre förvaringsinstitut
 - o De alternativa investeringsfondernas tillgångar uppgick till 19,3 miljarder, av vilka cirka 70 procent förvaras i två förvaringsinstitut.
 - o I regel tillhandahåller förvaringsinstitutet tjänster endast för några av de fem huvudstrategierna i AIFM-regleringen (huvudstrategierna är kapital, fastighet, annat, fondandel och hedge).
- Personresurserna bör förstärkas och de automatiserade tillsynssystemen bör utvecklas
 - o Finansinspektionen kunde inte försäkra sig om att förvaringsinstituten har avsatt tillräckliga personresurser för verksamheten: alla förvaringsinstitut har inte heltidsanställda personer som sköter förvaringsinstitutets tillsyn.
 - o En del av förvaringsinstituten sköter fortfarande i stor utsträckning manuellt sådana tillsynsuppgifter där man behandlar en stor mängd data. Särskilt de största förvaringsinstituten är medvetna om behovet att utveckla effektiva automatiserade system för avstämning av transaktioner.
- Planeringen och genomförandet av förvaringsinstitutets tillsynsarbete behöver till vissa delar utvecklas:
 - o Tillsynsplaner: Tillsynsplanerna grundade sig inte i tillräcklig grad på en riskbedömning och t.ex. de planerade tillsynsåtgärderna och hur ofta de genomförs framgick inte till alla delar av dem.

- Övervakning av teckningar och inlösen: En betydande del av förvaringsinstituten har inte utfört alla uppgifter i anslutning till teckningar och inlösen, t.ex. avstämning av andelar. Majoriteten av förvaringsinstituten granskade emellertid tecknings- och inlösenprocesserna hos fondbolagets/de alternativa investeringsfondernas förvaltare varje år.
- Övervakning av värderingen: Majoriteten av förvaringsinstituten hade tillräckliga kontrollmetoder, men förvaringsinstitutens kontrollfrekvens varierade stort mellan svarandena.
- Övervakning av penningflöden: Hos majoriteten av svarandena sköttes övervakningen av penningflödena på lämpligt sätt och den gjordes så ofta som regleringen förutsätter, dvs. varje dag.

2 Temabedömningens bakgrund

Finansinspektionen samlade i januari 2019 in uppgifter från förvaringsinstituten för placeringsfonder och alternativa investeringsfonder (nedan fonder) med vikt på följande sakområden:

- förvaringsinstitutsverksamhetens art och omfattning
- uppläggningsen av förvaringsinstitutsverksamheten
- planeringen av förvaringsinstitutets tillsynsarbete
- förvaringsinstitutets fortlöpande tillsyn samt den fortlöpande tillsynens effektivitet inom följande tillsynsområden:
 - övervakning av teckningar och inlösen
 - värdering av fonderna
 - övervakning av fondernas penningflöden

I temabedömningen bedömdes inte på vilket sätt förvaringsinstituten förvarar fondernas tillgångar eller för bok över de tillgångar i fonderna som inte betraktas som förvarade tillgångar.

Den viktigaste regleringen som gäller förvaringsinstitut¹ grundar sig till stor del på EU-regleringen. Regleringen innehåller detaljerade bestämmelser om förvaringsinstitutets uppgifter. Kraven på placeringsfondernas och de alternativa investeringsfondernas förvar är i stor utsträckning desamma.

Enkäten skickades till alla förvaringsinstitut som verkade eller som planerade att verka som förvaringsinstitut för en placeringsfond eller en alternativ investeringsfond i Finland. Tolv aktörer svarade på enkäten, av vilka fem var filialer till ett utländskt EES-kreditinstitut.

Förvaringsinstituten ombads lämna in uppgifter enligt situationen 30.11.2018, vid en tidpunkt då två institut inte ännu hade inlett verksamhet. Dessa två förvaringsinstitut var avsedda att ersätta två fungerande förvaringsinstitut. Dessutom har en förvaringsinstitut avslutat förvaringsverksamheten år 2019.

¹ Lagen om placeringsfonder (213/2019) och UCITS-förordningen (Kommissionens delegerade förordning (EU) 2016/438 av den 17 december 2015 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG vad gäller krav avseende förvaringsinstitut). Lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder 162/2014 och AIFM-förordningen (Kommissionens delegerade förordning nr 231/2013 av den 19 december 2012 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU vad gäller undantag, allmänna verksamhetsvillkor, förvaringsinstitut, finansiell hävstång, öppenhet och tillsyn). Obs. i det här dokumentet används termer enligt UCITS-förordningen i de fall då det finns skillnader i översättningen av förordningarna.

Dessutom träffade Finansinspektionen i april 2019 de viktigaste förvaringsinstituten för att diskutera svaren på temabedömningen.

3 Uppläggnings av verksamheten

3.1 Personresurser

De viktigaste kraven i regleringen

Regleringen utgår ifrån att varje fond har ett förvaringsinstitut som ska vara beläget i fondens hemstat.

Ett förvaringsinstituts verksamhet ska organiseras på ett tillförlitligt sätt. Förvaringsinstitut ska genom ändamålsenliga åtgärder säkerställa hanteringen av de risker som har samband med verksamheten, en fungerande intern kontroll samt verksamhetens kontinuitet och regelbundenhet i alla situationer.²

Ett förvaringsinstitut får inte lägga ut tillsynsuppgifter på entreprenad. Ett förvaringsinstitut får lägga ut förvaring av finansiella instrument och andra tillgångar endast om utläggningen uppfyller alla de villkor som föreskrivs i lagen.³

Förvaringsinstitutet ska sträva efter att organisera sin verksamhet så att eventuella intressekonflikter kan identifieras och förebyggas.⁴

Finansinspektionens iakttagelser

Finansinspektionen bad förvaringsinstituten om beskrivningar och uppgifter om hur förvaringsverksamheten är organiserad samt om de resurser (personer, system) som avsatts för förvaringsverksamheten i syfte att bedöma om förvaringsinstitutets verksamhet är organiserad enligt kraven i regleringen. Av svaren framgick att förvaringsinstituten i genomsnitt använder mindre än två årsverken för förvaringsinstitutets tillsyn. Dessutom sköts en del av förvaringsinstitutets tillsynsverksamhet även utanför Finland.

Utifrån svaren har tre förvaringsinstitut inte några heltidsanställda personer som skulle sköta förvaringsinstitutets tillsyn, utan tillsynen sköts av personer vid sidan av deras andra uppgifter. Då det gäller ett förvaringsinstitut kunde Finansinspektionen inte försäkra sig om huruvida bolaget har heltidsanställda personer som sköter tillsynen.

Finansinspektionens bedömning

Enligt Finansinspektionen ska ett förvaringsinstitut ha ett tillräckligt antal sakkunniga anställda i tillsynsuppgifter med beaktande av verksamhetens art och omfattning.

² 21 kap. 8 § 1 mom. i lagen om placeringsfonder samt 15 kap. 1 § i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

³ 21 kap. 5 § i lagen om placeringsfonder samt 15 kap. 5 § i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder. Villkor för att lägga ut förvaringen på entreprenad enligt 21 kap. 5 § i lagen om placeringsfonder:

- 1) det finns en objektiv grund för utläggning på entreprenad,
- 2) utläggning på entreprenad inte sker i avsikt att kringgå kraven i denna lag,
- 3) förvaringsinstitutet med omsorg väljer den tjänsteleverantör till vilken det avser lägga ut funktionen,
- 4) förvaringsinstitutet övervakar den tjänsteleverantör till vilken förvaringen lagts ut och utvärderar regelbundet tjänsteleverantörens verksamhet.

⁴ 21 kap. 8 § i lagen om placeringsfonder samt 14 kap. 2 § i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

Enligt Finansinspektionens bedömning har ett förvaringsinstitut som avsatt färre än två personer att sköta tillsynsuppgifterna en mycket snäv resursering med beaktande av den stora mängden noggrant reglerade uppgifter för förvaringsinstitut. Om förvaringsinstitutet har en betydande marknadsandel, en stor mängd fonder att förvara eller om placeringsobjekten i de fonder som förvaras kräver särskild kompetens, bör särskild uppmärksamhet fästas vid antalet anställda och deras kompetens.

En tillförlitlig organisering av förvaringsinstitutets verksamhet förutsätter att bolaget har anställda som på heltid sköter de tillsynsuppgifter som ankommer på förvaringsinstitutet. För att verksamhetens kontinuitet ska kunna säkerställas i alla situationer, ska bolaget även ha effektiva system med ersättare. Kompetenskraven ska beaktas även då det gäller ersättarna och även eventuella intressekonflikter i förhållande till de andra uppgifter som personen sköter.

Kreditinstitutets filial är en självständig juridisk person, vilket innebär att överföringen av tillsynsuppgifter till kreditinstitutets hemstat inte tekniskt kan betraktas som utläggning på entreprenad, och således är inte heller begränsningarna i regleringen om utläggning på entreprenad direkt tillämpliga. Regleringen förutsätter emellertid att den finländska fondens förvaringsinstitut är beläget i Finland.⁵ Kreditinstitutens filialer ska således även beakta att filialen har tillräckliga tillsynsresurser i Finland för att självständigt kunna sköta förvaringsinstitutsverksamheten. Om förvaringsinstitutsverksamhet i stor utsträckning sköts från kreditinstitutets hemstat, kan det inte längre anses att förvaringsinstitutsverksamheten utövas i Finland.

3.2 Förvaringsinstitutets oberoende

De viktigaste kraven i regleringen

För att undvika intressekonflikter och för att säkerställa en proportionell tillsyn ska förvaringsinstitutet vara oberoende av fondbolaget som förvaltar de placeringsfonder som institutet förvarar.

En person kan inte samtidigt vara ledamot både av förvaltningsbolagets ledningsorgan och av förvaringsinstitutets ledningsorgan. En person kan inte samtidigt vara både ledamot av förvaltningsbolagets ledningsorgan och anställd hos förvaringsinstitutet eller samtidigt vara ledamot av förvaringsinstitutets ledningsorgan och anställd hos förvaltningsbolaget.⁶

Om en koncernkoppling föreligger mellan fondbolaget och förvaringsinstitutet, ska minst en tredjedel av styrelseledamöterna, eller två personer (beroende på vilket som är minst) vara oberoende av koncernen på det sätt som föreskrivs i UCITS-förordningen. Om det organ som ansvarar för fondbolagets eller förvaringsinstitutets tillsynsfunktioner är någon annan än fondbolagets eller förvaringsinstitutets styrelse eller annat förvaltningsorgan, omfattas organet av kraven på oberoende.⁷

Regleringen om förvaltare av alternativa investeringsfonder ställer inte lika detaljerade krav på oberoende för de förvaringsinstitut som förvarar alternativa investeringsfonder.

Finansinspektionens iakttagelser om förvaringsinstitutens oberoende

Finansinspektionen bad de institut som förvarar placeringsfonder om en utredning av på vilket sätt de uppfyller kravet på oberoende i artikel 21 och 24 i UCITS-förordningen om förvaringsinstitut. Sex

⁵ 20 kap. 1 § i lagen om placeringsfonder samt 14 kap. 1 § i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

⁶ Se artikel 21 i UCITS-förordningen.

⁷ Se artikel 24 i UCITS-förordningen.

svaranden som förvarar placeringsfonder hade en koncernkoppling till det fondbolag, vars placeringsfonder det förvarar.

I majoriteten av svaren framhövdes att samma personer inte fungerar som ledamöter i både förvaringsinstitutets och fondbolagets styrelse.

Med undantag för ett förvaringsinstitut uppfyllde de koncerntillhöriga förvaringsinstituten även kravet i regleringen på ett tillräckligt antal styrelseledamöter som är oberoende av koncernen, även om alla svaranden inte hade bedömt oberoendet i den omfattning som regleringen om fonder förutsätter i sina svar.

Finansinspektionens bedömning

Finansinspektionen betraktar bestämmelserna om oberoende som väsentliga med tanke på förvaringsinstitutets oberoende tillsynsroll. I fortsättningen bör uppmärksamhet fästas vid denna faktor i samband med riskbedömningen innan det uppstår en relation med förvaringsinstitutet. Finansinspektionen gör förvaringsinstituten uppmärksamma på omfattningen av bedömningen av oberoendet i situationer där förvaringsinstitutet förvarar fonder för ett fondbolag som hör till samma koncern, och förutsätter åtgärder för att villkoren i regleringen ska uppfyllas.

4 Förvaringsinstitutens uppgifter

Förvaringsinstituten ombads i sina svar att kort beskriva på vilket sätt de sköter de uppgifter som föreskrivs i UCITS-förordningens⁸ och AIFM-förordningens⁹ artiklar. En del av förvaringsinstituten kompletterade beskrivningen med bilagor, såsom med en processbeskrivning.

4.1 Tillsynsplanering

De viktigaste kraven i regleringen

Enligt artikel 3.1 i UCITS-förordningen och artikel 92.1 i AIFM-förordningen förutsätts det att ett förvaringsinstitut i samband med att en kundrelation ingås bedömer de risker som är förenade med arten, omfattningen och komplexiteten hos fondföretagets investeringspolicy och investeringsstrategi och med förvaltningsbolagets organisation.

Då det gäller alternativa investeringsfonder ska förvaringsinstitutet bedöma de risker som är förenade med arten, omfattningen och komplexiteten hos AIF-fondens strategi och AIF-förvaltarens organisation.

Tillsynsförfarandena ska planeras på grundval av dessa bedömningar och planerna ska regelbundet uppdateras.

⁸ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2016/438 av den 17 december 2015 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG vad gäller krav avseende förvaringsinstitut.

⁹ Kommissionens delegerade förordning nr 231/2013 av den 19 december 2012 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU vad gäller undantag, allmänna verksamhetsvillkor, förvaringsinstitut, finansiell hävstång, öppenhet och tillsyn.

Finansinspektionens iakttagelser

Finansinspektionen bad förvaringsinstituten beskriva planeringen av tillsynsarbetet och att skicka den senaste tillsynsplanen till Finansinspektionen.

Med undantag av ett förvaringsinstitut inlämnade samtliga förvaringsinstitut sin tillsynsplan, som bestod av en eller flera dokument, till Finansinspektionen.

Finansinspektionen gjorde följande iakttagelser utifrån tillsynsplanerna:

- Den vanligaste lösningen var att planera en egen tillsynsplan för placeringsfonderna och en egen tillsynsplan för de alternativa investeringsfonderna.
 - o Fondernas särskilda egenskaper hade i regel inte ändå beaktats i planerna.
- Med undantag av en plan framgick det av tillsynsplanerna inte vem i bolaget som var ansvarig för att sköta uppgiften.
- Hälften av tillsynsplanerna hade upprättats på ett allmänt plan, och de innehöll inte någon konkret tillsynsprocess eller uppgifter om hur ofta den genomförs
- En tredjedel av planerna innehöll inte uppgifter om när planen hade godkänts.
- Då det gäller en tredjedel framgick det inte om tillsynsplanen regelbundet har uppdaterats.

Finansinspektionens bedömning

Regleringen förutsätter att tillsynsplanen upprättas på grundval av förvaringsinstitutets riskbedömning. Finansinspektionen gör förvaringsinstituten uppmärksamma på att de inte kan ingå ett förvaringsavtal innan de bedömt och dokumenterat riskerna hos fonden och fondbolaget som förvaltar fonden eller hos förvaltarna av alternativa investeringsfonder. Då ett förvaringsinstitut beslutar att ingå ett förvaringsavtal, ska tillsynsplanen för varje fond grunda sig på förvaringsinstitutets riskbedömning. I tillsynsplanerna ska de särskilda egenskaperna hos varje fond beaktas och de tillsynsbehov som de orsakar. Av planen ska det framgå på vilket sätt tillsynsuppgiften sköts och vem som är ansvarig för att sköta uppgiften.

Enligt Finansinspektionens tolkning förutsätter kravet på regelbunden uppdatering av tillsynsförfarandena att behovet att uppdatera planerna bedöms minst varje år för varje fond samt i situationer där det sker väsentliga förändringar i fondens verksamhet. Finansinspektionen rekommenderar att det av planen framgår när den har upprättats, när planerna har uppdaterats samt vem som har deltagit i beredningen av planen och beslutsfattandet i bolaget.

4.2 Uppgifter i samband med teckning och inlösen

De viktigaste kraven i regleringen

Ett förvaringsinstitut har i uppgift att se till att lagen och placeringsfondens stadgar iakttas vid teckning och inlösen av fondandelar i en placeringsfond.¹⁰

I skötseln av sin uppgift ska ett förvaringsinstitut kontrollera/säkerställa;

- att antalet andelar som fonden emitterar och behållningen från teckningar motsvarar varandra
- att order om teckning stäms av mot behållningen från teckningar för att säkerställa att de avgifter som investeraren betalat har mottagits. Motsvarande avstämning ska göras vid inlösen.

¹⁰ Se 21 kap. 2 § 1 mom. 1 punkten i lagen om placeringsfonder och 15 kap. 3 § 2 mom. 1 punkten i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

- det sammanlagda antalet andelar på fondföretagets konton överensstämmer med det sammanlagda antalet andelar som redovisats i fondföretagets register.¹¹

Intervallen mellan förvaringsinstitutets kontroller ska överensstämma med fondens tecknings- och inlösenflöden.¹²

Dessutom ska förvaringsinstitutet regelbundet kontrollera och säkerställa tecknings- och inlösenprocesserna.

Finansinspektionens iakttagelser

Finansinspektionen bad förvaringsinstituten beskriva på vilket sätt och hur ofta de kontrollerar fondernas teckningar och inlösen.

Enligt Finansinspektionens iakttagelser kontrollerar förvaringsinstituten hur väl fondbolagens och de alternativa investeringsfondernas tecknings- och inlösenprocesser överensstämmer med regleringen och hur effektiva de är varje år.

Finansinspektionen kunde inte utifrån de skriftliga svaren säkerställa att förvaringsinstituten utför alla de uppgifter som regleringen förutsätter i samband med teckning och inlösen, t.ex. huruvida de stämmer av antalet tecknade och inlösta andelar mot tecknings- och inlösenflödena i euro samt huruvida det totala antalet andelar kontrolleras i förhållande till det totala antalet andelar som redovisats i andelsregistret.

Finansinspektionen observerade att det fanns stora skillnader mellan förvaringsinstituten vad gäller frekvensen av de kontroller som regleringen förutsätter; kontroller utfördes varje bankdag, varje vecka, varje månad, varje halvår eller varje år. Skillnaderna kunde inte alltid förklaras med tecknings- och inlösenmöjligheterna i den fond som var föremål för tillsynen, utan utifrån svaren verkade kontrollfrekvensen vara beroende av förvaringsinstitut.

Finansinspektionens bedömning

Regleringen förutsätter att förvaringsinstitutet utarbetar lämpliga tillsynsförfaranden för varje fond.

Regleringen förutsätter att kontroller görs med intervaller som överensstämmer med fondernas tecknings- och inlösenflöden. Regleringen förutsätter emellertid inte att kontroller görs dagligen såsom då det gäller kravet på uppföljningen av penningflöden (se stycke 4.4). På grund av det anser Finansinspektionen att kontroller som gäller teckning och inlösen inte behöver göras lika ofta som vid teckningar och inlösen i en fond.¹³

Om kontroller görs mera sällan än detta, ska förvaringsinstitutet ha ett skäl till detta som grundar sig på fondens riskbedömning. Skälet ska vara dokumenterat t.ex. i tillsynsplanen.

¹¹ Artikel 4 i UCITS-förordningen och artikel 87 i AIFM-förordningen.

¹² Artikel 4 i UCITS-förordningen och artikel 87 i AIFM-förordningen.

¹³ Observera emellertid att penningtrafiken i anslutning till teckning och inlösen ska stämmas av varje dag.

4.3 Uppgifter i samband med värdering av andelar

De viktigaste kraven i regleringen

Ett förvaringsinstitut ska se till att värdet av fondandelar i placeringsfonden beräknas i enlighet med denna lag och placeringsfondens stadgar.¹⁴

För att uppfylla detta krav bör förvaringsinstitutet vidta alla nödvändiga steg för att säkerställa att lämpliga värderingsriktlinjer följs för fondens tillgångar antingen genom att utföra stickprovskontroller eller genom att jämföra hur förändrade beräkningar av nettotillgångsvärdet (NAV) överensstämmer med ett riktmärke. Förvaringsinstitutets kontrollfrekvens bör överensstämma med frekvensen för fondföretagets tillgångsvärdering.¹⁵

Dessutom ska förvaringsinstitutet regelbundet kontrollera fondens värderingspolicyn och -förfaranden¹⁶.

Finansinspektionens iakttagelser

Finansinspektionen bad förvaringsinstituten redogöra för på vilket sätt och hur ofta de kontrollerar värderingen av fondens tillgångar. Med undantag av två förvaringsinstitut kunde Finansinspektionen med hjälp av inlämnade beskrivningar försäkra sig om att förvaringsinstituten hade tillräckliga förfaranden. Kontrollförfarandena innehöll priskontroller antingen för hela placeringsportföljen eller för stickprovskontroller av enskilda placeringsobjekt per fond.

Tre förvaringsinstitut utförde kontroller varje dag, två varje månad, en varje kvartal och tre varje halvår. Två förvaringsinstitut meddelade att de utför en kontroll i samband med varje värdering. Nio svaranden kontrollerar fondens värderingsprocesser varje år.

Finansinspektionens bedömning

Regleringen förutsätter att kontrollerna görs med lämpliga intervall som överensstämmer med fondens värderingsintervall. Regleringen förutsätter emellertid inte att kontroller görs varje dag såsom för kravet på uppföljningen av penningflöden (se stycke 4.4). På grund av det anser Finansinspektionen att det inte är nödvändigt att göra kontrollvärderingar lika ofta som fondens värde beräknas.

Om kontroller emellertid utförs mera sällan, ska förvaringsinstitutet ha ett skäl till detta som grundar sig på fondens riskbedömning. Skälet ska vara dokumenterat t.ex. i tillsynsplanen.

4.4 Uppgifter i anslutning till övervakningen av penningflöden

De viktigaste kraven i regleringen

Ett förvaringsinstitut ska se till att fondens penningflöden övervakas korrekt och att betalningar i samband med teckning har mottagits, och fondens likvida medel har bokförts på ett likvidkonto.¹⁷

¹⁴ 21 kap. 2 § 1 mom. 2 punkten i lagen om placeringsfonder och 15 kap. 3 § 2 mom. 2 punkten i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

¹⁵ Artikel 5 samt skäl 6 i UCITS-förordningen och artikel 94 i AIFM-förordningen.

¹⁶ Artikel 5 samt skäl 6 i UCITS-förordningen och artikel 94 i AIFM-förordningen.

¹⁷ 21 kap. 2 § 2 mom. i lagen om placeringsfonder och 15 kap. 3 § 1 mom. 2 punkten i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

I övervakningen av penningflödena ska ett förvaringsinstitut bland annat stämma av fondens penningflöden dagligen, eller om likvida rörelser är ovanliga, när sådana penningflöden förekommer.¹⁸ Förvaringsinstitutet ska kontrollera processen regelbundet, bedöma resultatet av avstämningarna och de åtgärder som vidtagits med anledning av resultaten.

Finansinspektionens iakttagelser

Finansinspektionen bad i temabedömningen förvaringsinstituten att beskriva på vilket sätt och hur ofta de stämmer av fondernas penningflöden. Förvaringsinstituten hade valt flera olika lösningar för att stämma av penningflödena: en del avstämmer penningflödena, en del avstämmer kontonas saldon i stället för penningflödena, ett förvaringsinstitut gör stickprovskontroller. En del använder ett automatiskt system för avstämningar, medan en del stämmer av penningflödena manuellt med hjälp av Excel. En del av förvaringsinstituten hade inlett projekt för att utveckla systemen.

I majoriteten av bolagen utövas tillsyn varje dag. En del av förvaringsinstituten övervakar emellertid penningflödena mer sällan än dagligen. Skälen till att kontroller görs mer sällan än varje dag, vilka uppgavs i utredningen, var inte att enskilda fonder skulle ha haft små penningflöden, utan samma process gällde varje fond som förvaringsinstitutet förvarar.

Finansinspektionens bedömning

Förvaringsinstituten bör ha system och förfaranden, men vilka fondernas penningflöden kan stämmas av varje dag. Förfarandena bör vara lämpliga och i samband med att de utarbetas och införs bör man beakta fondernas art, omfattning och komplexitet. Avstämning av penningflöden innebär att varje enskild transaktion som bokförs på kontot jämförs med fondens bokföring. Avstämning av saldon eller stickprov räcker inte till för att fylla kravet på avstämning av penningflöden, utan enligt regleringen ska penningflödenas riktighet utredas i sin helhet.

Finansinspektionen påminner om att regleringen förutsätter att förvaringsinstitutens penningflöden avstäms varje dag. Om fonden inte har ett dagligt penningflöde, ska avstämning emellertid göras alltid då penningflöden förekommer. Således är t.ex. avstämning varje månad inte tillräcklig, om fonden har penningflöden oftare än en gång per månad.

4.5 Dokumentering av tillsynsiakttagelser

De viktigaste kraven i regleringen

Ett förvaringsinstitut som förvarar placeringsfonder ska sköta sin uppgift omsorgsfullt, självständigt och sakkunnigt i placeringsfondens och dess fondandelsägares intresse. Ett förvaringsinstitut som förvarar alternativa investeringsfonder ska sköta sin uppgift självständigt, hederligt, opartiskt och professionellt i AIF-fondens och investerarnas intresse.¹⁹

¹⁸ Artikel 10 punkt b i UCITS-förordningen och artikel 86 i AIFM-förordningen.

¹⁹ 21 kap. 1 § 3 mom. i lagen om placeringsfonder och 15 kap. 1 § 2 och 3 mom. i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

Finansinspektionens iakttagelser

Finansinspektionen bad förvaringsinstituten att i sina svar redogöra för sina iakttagelser om tillsynen av teckningar och inlösen, om värderingen samt om avstämningen av penningflöden under perioden 1.7.2017–30.11.2018. Förvaringsinstituten ombads anmäla antalet iakttagelser per fond, att ge exempel på de viktigaste iakttagelserna samt på de åtgärder som förvaringsinstitutet har vidtagit med anledning av iakttagelserna.

Ett förvaringsinstitut meddelade sina iakttagelser per fond inom tre delområdena. Största delen av svarandena meddelade inte specificerade iakttagelser. Tre bolag upprättar en avvikelserapport om iakttagelserna utifrån svaren eller hållna möten. Finansinspektionen kunde inte utifrån svaren försäkra sig om att de övriga förvaringsinstituten i tillräcklig grad följer upp de iakttagelser som görs inom tillsynen.

Finansinspektionens bedömning

Enligt Finansinspektionen är dokumenteringen av tillsynsiakttagelserna en förutsättning för ett ändamålsenligt och effektivt tillsynsarbete. Dokumenteringen ska helst göras per fond och förvaringsinstitutet bör också dokumentera en situation där det inte finns några iakttagelser om fonden i fråga. Om förvaringsinstitutets granskningar och kontroller inte leder till några iakttagelser, ska förvaringsinstitutet försäkra sig om att dess tillsynsförfaranden är tillräckliga.

5 Fortsatta åtgärder

Finansinspektionen förutsätter att förvaringsinstitutets styrelse eller en annan aktör som bolaget anser vara relevant behandlar tillsynsbrevets iakttagelser på sitt möte. Av styrelsens mötesprotokoll eller annan relevant aktörs utredning ska det framgå vilka slutledningar som gjorts utifrån tillsynsbrevet och vilka eventuella åtgärder som bolaget avser att vidta och inom vilken tidtabell åtgärderna har genomförts.

En kopia av protokollet eller utredningen ska lämnas in till Finansinspektionen senast den 1 oktober 2019.

Efter att Finansinspektionen fått förvaringsinstitutens utredningar kommer den att följa upp korrigeringsåtgärdernas effektivitet i förvaringsinstituten. Dessutom kommer Finansinspektionen att bedöma eventuella fortsatta åtgärder.